

Vooruitgang van thuis uit

Inhoud

1. DE TOEKOMST VORMGEVEN	5
DEKOLONISERING	5
Onderzoeksrapport legt aandachtspunten bloot	5
Uitwisseling leidt tot inspiratiegids in 2021	6
GELIJKWAARDIGE PARTNERSCHAPPEN	6
Het perspectief van de partners	6
ONTKOKERING	6
Mondiale werking in programma's, organisatie en discours	7
Uitwisseling leidt tot inspiratiegids in 2021	7
POLITIEKE ROL	7
Makelaars in verandering	7
SAMENWERKING MET DE PRIVATE SECTOR	7
Een overzicht van inzichten en typologieën	8
FINANCIËLE DUURZAAMHEID	8
Strategische partner in het beleid	8
Diversiteit op een interactief forum	8
Via fondsendiversificatie naar gelijkwaardige partnerschappen	9
WENDBAARHEID	9
RAPPORT OVER FRAMING	10
FORWARD FEST	11
2. BELANGENBEHARTIGING	13
PRIORITEITEN VAN DE NIEUWE MINISTER	13
OESO-DAC PEER REVIEW	13
VOORSTELLINGSSCHEMA PROGRAMMA'S 22-26	14
DE IMPACT VAN COVID-19	14
BESTUURSMANDAAT IN VEF	15
3. TRANSPARANTIE	15
NGO-OPENBOEK	15
Publiek toegankelijk, communicatie naar onze leden	16
Interactieve tool	16
Aanpassingen in 2021	16
4. INTEGRITEIT	16
Eerlijke en morele werking	16
Omgaan met klachten en meldingen	17
Integriteitscharter als basis van nieuwe wet	17
5. SYNERGIE EN COMPLEMENTARITEIT	18

GSK's.....	18
GEMEENSCHAPPELIJKE PROGRAMMA'S.....	19
6. PLANNING, MONITORING, EVALUATIE.....	19
PLANNING	19
MONITORING	19
EVALUATIES.....	20
Traject Impactevaluaties	20
Geleerde lessen uit mid-termevaluaties	20
Geleerde lessen uit de mid-termevaluaties voor eindevaluaties.....	21
MORELE VERANTWOORDING	21
7. FINANCIËN	21
DGD-SUBSIDIES	21
IMPACT VAN COVID-19 OP FINANCIËN.....	22
PLATFORM FINANCIËN.....	22
Doelen voor 2021.....	22
Beleidsaanbevelingen vanuit het platform	22
8. HUMANITAIRE HULP	23
COVID-19.....	23
BAHIA	23
NEXUS-WERKGROEP	23
9. COÖPERANTEN EN VliegREIZEN.....	24
COÖPERANTEN.....	24
Impact van Covid-19.....	24
Verschuiving naar lokaal personeel?.....	24
BAG Coöperanten.....	24
VLIEGREIZEN.....	24
10. INTERNE WERKING	25
TUSSENTIJDSE EVALUATIE BELANGENBEHARTIGING.....	25
INTEGRITEIT.....	25
WERKING ONDER COVID-19.....	25
PERSONEELSWISSELS	25
FINANCIEEL VERSLAG	26
Technisch en financieel dossier federaties	26
Personeelskost	27
Resultaat 2020	28

Vooruitgang, van thuis uit

Het hoeft geen betoog dat ook voor ngo-federatie de COVID-19 pandemie nogal wat aanpassing met zich meegebracht heeft. Maar we hebben ons niet uit het lood laten slaan. We hebben getoond dat we een wendbare organisatie zijn die haar activiteiten heeft verder gezet, ook al was dat van thuis uit.

In de eerste plaats zijn we onverstoord verder gegaan met de werven van het Toekomsttraject2030 die we begin 2020 opstartten. Hoewel online meetings niet dezelfde dynamiek kennen, kunnen we trots zijn op wat we in 2020 bereikt hebben. Ontkoking Noord-Zuid, dekoloniseren, samenwerking met de private sector, evenwaardige partnerschappen, financiële duurzaamheid, politieke rol van ngo's, wendbaarheid... zijn de werven die we digitaal opgestart hebben. Allemaal méér dan ooit allemaal pertinent. We plukken er begin 2021 de vruchten van.

2021 belooft nog meer van dat. Verdieping van de werven, opstart van de werf digitalisering en verbreding van het aantal leden dat aan één of meerdere werven actief deelneemt. Daarboven vertalen we nu ook de resultaten van die verschillende werven naar de belangenbehartiging door de federatie. Evaluatie heeft duidelijk gemaakt dat die belangenbehartiging strategischer en toekomstgerichter moet zijn. Met het Toekomsttraject2030 hebben we daar alvast het juiste fundament voor gelegd.

Ook op andere fronten hebben we in 2020 fundamenteën gelegd: de GSK- en programmacycclus voor 2022-2026 werd voorbereid en zal in 2021 afgerond worden. Tegelijk hebben we ook de ondersteuning voor humanitaire hulp geïntensifieerd: zo werd een discussiegroep opgericht rond de *nexus* en faciliteerden we een eerste innovatieve financieringswijze van DGD, het flexibele fonds Bahia. En, eindelijk werd ook de vernieuwde ngo-openboek gelanceerd, die meer gegevens bevat en in een hip kleedje werd gestoken.

Neem een kijkje op ngo-openboek.be of laat je inspireren door de werven van het Toekomsttraject2030. We hebben de fundamenteën gelegd, en dat deden we van thuis uit.

Arnout Justaert

Directeur ngo-federatie

1. DE TOEKOMST VORMGEVEN

In 2018-2019 brachten we alles in stelling om klaar te staan voor de toekomst. We toetsten binnen de sector en bij onze leden af welke thema's nu en morgen leven, en tekenden de contouren van het Toekomsttraject2030. De eerste werven gingen begin 2020 van start.

2020 was dan ook het jaar van de doorbraak van het Toekomsttraject. De werven kwamen op kruissnelheid, de machine werd geolied en draaide op volle toeren. We speelden kort op de bal: het thema dekolonisering – en in zijn kielzog gelijkwaardige partnerschappen en ontkokering tussen Noord en Zuid – stond in het middelpunt van de actualiteit. We liepen niet achter de feiten aan, maar gaven de toekomst mee vorm. We bekeken hoe we gelijkwaardige partnerschappen tussen donor- en partnerland konden verzekeren en hielden daartoe ook onze politieke rol, onze stellingname in de belangenbehartiging, voor het daglicht. Wie moeten we als CMO's zijn en wat is de rol van de federaties en DGD in een doorgedreven internationale samenwerking?

Gaat het dan nog op om hier subsidies te verwerven en projecten uit te tekenen die 'we' dan 'in het Zuiden' gewoon uitvouwen? In de werf Financiën bestudeerden we alvast hoe de financiële medewerker van een CMO een strategische partner kan worden in het beleid en hoe onafhankelijke financieringsbronnen voor meer gelijkwaardigheid tussen partners zorgen. De werf 'wendbaarheid' zocht naar hoe we als organisaties en als federatie vlot kunnen reageren op al die ontwikkelingen en veranderde strategische keuzes – deze werf zou pas in 2021 op kruissnelheid komen.

We braken met ons toekomstdenken ook uit onze werven en uit onze sector, met het Forward Fest van 15 en 16 oktober. 15 internationale sprekers reflecteerden in 10 workshops over de thema's van de toekomst of brachten *best practices* aan. Liefst 615 deelnemers volgden de online sessies.

DEKOLONISERING

De discussie over de koloniale wortels van ontwikkelingssamenwerking en hoe oude machtsverhoudingen nog steeds doorleven in onze werking is niet nieuw. Maar 2020 - het jaar van de dood van George Floyd en wereldwijde Black Lives Matter-protesten, ook in België – bracht de reflectie over de omgang met het koloniale verleden in een stroomversnelling. Tot voor kort was er weinig inzicht in het belang van dekoloniseren voor ngo's en de praktische implicaties voor onze werking.

Onderzoeksrapport legt aandachtspunten bloot

Het onderzoeksrapport '*Implicaties van dekolonisering voor de Vlaamse sector van ontwikkelingssamenwerking*' (Ugent), in opdracht van ngo-federatie en 11.11.11 en de toekomstwerf, biedt een belangrijke basis voor een gemeenschappelijk begrip van wat dekoloniseren voor onze sector impliceert. Op basis van interviews met respondenten van binnen en buiten de sector schetsen de onderzoekers acht domeinen van onze werking die aan verandering toe zijn, waaronder bijvoorbeeld partnerrelaties en beeldvorming.

Het rapport is een aanzet tot reflectie en actie waarmee we onze leden oproepen om zelf aan de slag te gaan. Meer dan 90 deelnemers woonden in oktober de online voorstelling van het rapport bij, wat het belang en de urgentie van dit werk bevestigt.

Uitwisseling leidt tot inspiratiegids in 2021

Daarnaast kwamen we zes keer (digitaal) samen met een tiental enthousiaste leden om eigen ervaringen uit te wisselen en concrete acties voor de sector vorm te geven. Ook Hand in Hand tegen racisme vzw is betrokken bij deze werf. In mei 2021 lanceren we een praktische inspiratiegids dekoloniseren voor ngo's, die de opgebouwde expertise en een aantal praktijkvoorbeelden na één jaar toekomstwerk bundelt.

*Moeten de standbeelden van Leopold II afgebroken worden?
Dekolonisering was in 2020 niet uit de actualiteit weg te branden.*

GELIJKWAARDIGE PARTNERSCHAPPEN

Samenwerking met partners wereldwijd staat centraal in onze werking. De macht in partnerrelaties is echter vaak scheef verdeeld en weerspiegelt oude koloniale verhoudingen. Hoe bevorderen we een cultuur van wederzijds respect én inspraak? Hoe start je de dialoog over meer gelijkwaardig partnerschap, zowel binnen je eigen organisatie, als met je partners? En wat zijn de huidige uitdagingen om daar te geraken?

Het perspectief van de partners

Deze vragen stonden centraal in de werf gelijkwaardige partnerschappen waarin ngo-federatie, 11.11.11 en een vijftal leden machtsverschuiving in partnerrelaties willen bevorderen. In 2020 kwamen we drie keer samen om van elkaars ervaringen te leren en we organiseerden een sessie *Equal Partnerships* op Forward Fest, waarin partnerschappen van de toekomst belicht werden vanuit het perspectief van partners zelf, alsook vanuit academische hoek.

ONTKOKERING

De grote uitdagingen van onze tijd – klimaat, migratie, ongelijkheid, vergrijzing, waardig werk, leefbare steden – spelen overall. De opdeling in Noord en Zuid is voorbijgestreefd, de houdbaarheidsdatum van de traditionele ontwikkelingssamenwerking die op dit onderscheid steunt, ligt achter de rug.

Mondiale werking in programma's, organisatie en discours

Via de toekomstwerf 'Ontkoking Noord-Zuid' stimuleert ngo-federatie zelfkritiek, discussie en innovatie om leden te helpen evolueren naar een mondiale werking. Hoe kunnen zij vervellen van klassieke Noord-Zuidorganisaties naar netwerkorganisaties met een internationale bril die zich onderscheiden door hun internationale expertise en partnerschappen?

In 2020 organiseerde ngo-federatie vier digitale werksessies met de negen enthousiaste leden van de werf. Aan de hand van inspirerende cases kwamen drie dimensies van ontkoking aan bod: programma's, organisatiestructuur en discours.

Uitwisseling leidt tot inspiratiegids in 2021

We werkten toe naar een inspiratiegids die een aantal modellen van ontkoking, praktijkvoorbeelden en geleerde lessen uit het traject bundelt. Met deze publicatie 'Noord-Zuid uit de koker', die in maart 2021 wordt voorgesteld aan de sector, dagen we alle leden uit om deze nieuwe globale benadering te plooiën naar hun eigen DNA.

POLITIEKE ROL

Ngo's van de toekomst beperken zich niet tot memoranda, adviesraden of opiniestukken om maatschappelijke verandering aan te jagen. Hoe kunnen ngo's hun politieke rol als actor van maatschappelijke verandering elk op hun eigen manier opnemen? Welke verschillende invullingen van politiek werk zijn er en hoe kunnen die elkaar versterken?

Makelaars in verandering

Binnen de werf 'Politieke rol van ngo's', voeden ngo-federatie, 11.11.11 en een zevental leden de reflectie en discussie over de invulling van onze politieke rol. Het werk dat gebeurde in 2020 resulteerde begin 2021 in de publicatie 'Makelaars in Verandering'. Deze inspirerende brochure wil organisaties prikkelen en goesting geven om de strijd meer gebeten te voeren. Zowel beproefde methodes van beïnvloeding als vormen die meer eigen zijn aan dit tijdsgewricht, met zijn snelle maatschappelijke verschuivingen en technologische mogelijkheden, komen aan bod. De tekst is doorspekt met praktijkvoorbeelden en concrete tips.

SAMENWERKING MET DE PRIVATE SECTOR

Ngo's van de toekomst slaan de handen in elkaar, want duurzame maatschappelijke verandering bereik je niet alleen. Om de VN-Agenda 2030 en haar 17 *Sustainable Development Goals* (SDG's) te realiseren is samenwerking, zowel binnen als buiten onze sector, cruciaal. Via de werf 'Multistakeholder partnerships & private sector' inspireren we ngo's die openstaan voor samenwerking via cases en geleerde lessen.

Een overzicht van inzichten en typologieën

In 2020 organiseerden ngo-federatie, Rikolto en Trias vijf werksessies met een tiental enthousiaste leden. We gingen uitgebreid in op de waarom-vraag van samenwerking met de private sector. Welke verschillende doelstellingen, rollen en types samenwerkingen zijn mogelijk? Wat hebben ngo's te winnen bij samenwerking met bedrijven, en vice versa? We bundelden een aantal inzichten en bestaande typologieën in een overzichtsdokument dat beschikbaar is op onze website.

Aan de hand van een aantal cases focusten we in iedere sessie ook op een ander aspect van samenwerking in de praktijk: op basis van welke criteria beslis je of je al dan niet met een bedrijf in zee gaat? Wat is belangrijk bij het opstellen van een contract of *Memorandum of Understanding* (MoU)?

FINANCIËLE DUURZAAMHEID

In de toekomstwerf 'Financiële Duurzaamheid' gingen we eerst op zoek naar een gemeenschappelijk begrip. We identificeerden de eigen inbreng en de financiële reserve als belangrijke elementen, maar concludeerden ook heel snel dat strategische keuzes rond fondsdiversificatie, participatie in een sterk sectoraal netwerk of partnerschappen en de manier waarop deze ingevuld worden, ook een invloed hebben op financiële duurzaamheid.

Strategische partner in het beleid

We onderzochten wat er nodig was om als financiële medewerkers een invloed te hebben op strategisch beleid. We leerden dat het niet volstaat om de werking te ondersteunen in boekhouding en rapportering, maar dat een veel diepgaander partnerschap vereist is om de financiële haalbaarheid van de organisatiemissie te garanderen.

“De financiële functie moet niet gewoon akte nemen van financiële beslissingen, maar strategische keuzes aanbrengen en motiveren.”

De financiële functie moet niet enkel akte nemen van de beslissing een bepaald programmaonderdeel te schrappen of een nieuwe financieringsbron aan te boren, ze moet die keuzes juist mee aanbrengen en motiveren. De financiële functie moet bij het besluitvormingsproces betrokken zijn.

Diversiteit op een interactief forum

De werf wordt als een interactief forum opgevat. Het aantal deelnemende organisaties is weliswaar beperkt (5), maar dit laat toe ieders stem te horen in de uitwisselingen. Elke organisatie heeft een unieke werking, dus niet elke organisatie geeft aan elke bouwsteen van de financiële gezondheid dezelfde prioriteit. Ook de rol van de financiële functie kan heel verschillend zijn, wat het collectief leren bevordert: de één stelt zich heel praktische vragen rond het integreren van boekhoudsystemen of het opstellen van relevante interne rapportering, de ander wil graag weten wat hij moet doen om niet telkens als laatste op de hoogte te zijn van de strategische beslissingen van de organisatie.

De werf kwam een eerste keer samen op 15 september, met 4 deelnemende organisaties. Dezelfde deelnemers waren aanwezig op de tweede sessie, op 24 november. Deze laatste sessie werd begeleid door Marc Raes, een consultant van Amelior vzw. Hij schetste een theoretisch kader rond de kernprocessen van een organisatie, en welke ondersteunende processen waar spelen.

Via fondsendiversificatie naar gelijkwaardige partnerschappen

Ook in 2021 staan er een aantal uitwisselingen rond “financiële duurzaamheid” op het programma. Eerst en vooral wordt er verder gewerkt op het traject rond de financiële functie. Nu de aspecten van die rol kennen, zoeken we hoe we de efficiëntie ervan kunnen meten via een aantal kernindicatoren van financiële gezondheid. Daarnaast bestuderen hoe we ook de financiële kant van partnerschappen gelijkwaardig(er) kunnen maken en hoe fondsendiversificatie ons zowel als sector en als organisatie onafhankelijker kan maken van institutionele donoren.

WENDBAARHEID

De werf ‘wendbare organisaties’ vormt een onvermijdelijk sluitstuk in ons Toekomsttraject2030. Onze leden dienen creatief en snel te reageren op de veranderingen die ze zelf voorstaan. Deze werf is praktisch en zakelijk-bestuurlijk georiënteerd. Hij telde in 2020 zes deelnemers en na de eerste twee samenkomsten werd besloten om externe expertise in te schakelen.

*De werf Wendbaarheid zoekt hoe de leden snel kunnen reageren op de veranderingen die ze zelf voorstaan.
Hij is het sluitstuk van het Toekomsttraject2030.*

Deze eerste stap leidt in april 2021 tot een onderzoeksrapport over wendbaarheid in de ngo-sector waarbij een *mapping* van de termen en concepten, een theoretisch analysekader en twee concrete casestudies worden afgeleverd. Op die manier kunnen onze leden zelf aan de slag binnen hun eigen organisatie en concrete wendbare praktijken en methodes implementeren in hun organisatie.

RAPPORT OVER FRAMING

Willen we in het Toekomsttraject de juiste stenen verleggen en invloed uitoefenen op de visie op ontwikkelingssamenwerking, dan is het ook belangrijk om te weten hoe de bredere Belgische bevolking over ontwikkelingssamenwerking denkt. 11.11.11. en ngo-federatie bestelden daarom bij het Instituut voor Mediastudies van de KULeuven een studie over 'Frames en counterframes over ontwikkelingssamenwerking'.

Een 'frame' is een bril om naar een complexe werkelijkheid te kijken. Van dat frame ben je je niet altijd bewust en het wordt soms bewust of onbewust door anderen gestuurd. Die frames bepalen het publieke debat en hebben een invloed op hoe je over ontwikkelingssamenwerking denkt.

Professor dr. Baldwin Van Gorp en dr. Bart Vyncke weerhielden 6 gangbare problematiserende frames over ontwikkelingssamenwerking en 6 gangbare of inzetbare deproblematiserende frames. Aan een steekproef van 1000 Vlamingen, representatief naar leeftijd, geslacht en socio-economische status, werden telkens één van de negatieve frames en ook alle 6 counterframes voorgelegd. Zo konden ze onderzoeken hoe negatief of positief de Vlaming naar ontwikkelingssamenwerking kijkt.

Het rapport is begin 2021 verschenen en valt te raadplegen op onze website. We geven er in 2021 ook gevolg aan door in een workshop met de communicatiemedewerkers van onze leden vanuit die framingbril te kijken naar hoe zij hun organisatie op hun website presenteren. Ook zullen we bekijken welke lessen we binnen de werven van het Toekomsttraject uit dit rapport kunnen trekken.

Frames en counterframes over

De hefboom voor verandering
Internationale partnerschappen
Solidariteit over grenzen heen
Ontwikkelingssamenwerking
Het wereldwijd investeren in mensen
De globale strijd voor rechtvaardigheid
Internationale schadevergoedingen

Een rapport in opdracht van 11.11.11 en ngo-federatie

dr. Bart Vyncke
prof. dr. Baldwin Van Gorp

FORWARD FEST

Het laatste wat ngo-federatie en haar leden willen doen, is in het eigen kringetje blijven navigeren en elkaar op de schouders kloppen voor zoveel toekomstgericht denken. Neen, we willen kennis, inzichten en ervaringen in de praktijk toepassen en delen met elkaar én met de ruimere samenleving, om zo aanstekelijk te zijn voor anderen. We willen dus *outreachen*. Ook willen we ons in een continu proces telkens weer laten inspireren door stemmen buiten onze directe atmosfeer. Kruisbestuiving is het sleutelwoord.

Die kruisbestuiving kreeg vorm op 15 en 16 oktober op ons Forward Fest, dat we samen met 11.11.11. organiseerden, met de medewerking van MO*Magazine. Dat moest doorgaan als een groots event, met ook drank en hapjes en veel live ontmoeting en uitwisseling. Het werd door de omstandigheden een online formule met onvermijdelijk minder interactie, maar met wel een hoog aantal deelnemers (615) en sterke stemmen van over de hele wereld. Dit festival werd het uithangbord van onze innovatieve aanpak en vond veel weerklank. Ook de toen kersverse minister van Ontwikkelingssamenwerking Meryame Kitir was aanwezig en werd geïnterviewd. Forward Fest wordt allicht een blijver, in het voorjaar van 2022 organiseren we alvast een nieuwe editie.

- ◀◀ EQUAL PARTNERSHIPS
- ◀◀ CHANGE THE SYSTEM! BUT HOW?
- ◀◀ ADVOCACY IN A DIGITAL AND POLARIZING ERA
- ◀◀ INTERNATIONAL REDISTRIBUTION. WHICH ROLE FOR
TAX JUSTICE AND DEBT RELIEF TO FIX GLOBAL INEQUALITY?
- ◀◀ FRAMING
- ◀◀ MO* CONFERENCE: DEVELOPMENT IN A NEW GEOPOLITICAL CONTEXT
- ◀◀ DESIGN THINKING FOR DEVELOPMENT

- ◀◀ LUNCHTALK AND MEET AND GREET
- ◀◀ EVIDENCE-BASED ADVOCACY
- ◀◀ FROM SUPERTANKER TO SPEEDBOAT: AGILITY AND NGOS
- ◀◀ NGOS AND COMPANIES:
HOW DOES WORKING TOGETHER WORK?
- ◀◀ DIGITALIZATION PROJECTS IN THE NGO SECTOR:
MODEST EFFORT, GREAT RESULT

2. BELANGENBEHARTIGING

Het had lang op zich laten wachten maar in oktober 2020 kregen we uiteindelijk een nieuwe federale regering. Voormalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Alexander De Croo werd eerste minister en Meryame Kitir werd bevoegd voor o.a. ontwikkelingssamenwerking.

Mede dankzij de lobby-inspanningen van de federaties en de koepels bevat het regeerakkoord een hoopgevende passage over ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast konden de federaties en de koepels ook input leveren voor de beleidsverklaring en –nota van minister Kitir. De bouwstenen van de niet-gouvernementele samenwerking, die de federaties in 2019 opstelden n.a.v. de verkiezingen en regeringsonderhandelingen, zijn nagenoeg volledig meegenomen door minister Kitir. Onder andere de autonomie en het initiatiefrecht van ngo's en het belang van wereldburgerschapseducatie worden expliciet benadrukt in zowel het regeerakkoord als de beleidsnota van de Minister.

PRIORITEITEN VAN DE NIEUWE MINISTER

In de beleidsverklaring en beleidsnota 2021 van minister Kitir gaat veel aandacht naar waardig werk en sociale bescherming, de rol van wereldburgerschapseducatie en de nood aan meer synergie en complementariteit tussen de spelers van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, met respect voor ieders eigenheid.

Belangrijk voor ons is ook dat de minister de nood aan stabiliteit, voorspelbaarheid en continuïteit naar voor schuift. Die stabiliteit en voorspelbaarheid vinden we ook terug in de bijhorende begroting. We zien dat de schijven voor het laatste jaar van het programma 2017-2021 gerespecteerd worden, conform de ministeriële subsidiebesluiten.

De huidige legislatuur lijkt dan ook in de kaart te spelen van ngo's en het middenveld, die opnieuw een centrale rol te spelen krijgen. In 2021 zullen de federaties er voor pleiten dat dit ook weerspiegeld wordt in de beoordeling van de nieuwe programma's en het budget dat uitgetrokken wordt voor ngo's.

OESO-DAC PEER REVIEW

In 2020 vond de vijfjaarlijkse peer review van de Belgische ontwikkelingssamenwerking door de OESO-DAC plaats. De federaties en de koepels werden naar goede gewoonte uitgenodigd om hun inbreng te geven. Dit zowel in de vorm van een 'schaduwrapport' als in een mondelinge toelichting.

“De OESO-DAC peer review bevestigt de aandachtspunten die de federaties naar voor schuiven, zoals minder rigide administratie en meer erkenning voor het belang van wereldburgerschapseducatie.”

Dat heeft zijn vruchten afgeworpen: de OESO-DAC looft in haar eindrapport de Belgische ontwikkelingssamenwerking om haar partnerschap met ngo's en formuleert ook belangrijke aandachtspunten die door de federaties en koepels naar voor werden geschoven, zoals de rigide administratieve kaders en de gebrekkige erkenning van het belang van wereldburgerschapseducatie. Het rapport van de OESO-DAC heeft uiteraard ook geholpen om deze aandachtspunten kracht bij te zetten ten aanzien van de nieuwe minister.

VOORSTELLINGSSCHEMA PROGRAMMA'S 22-26

In januari 2020 startte binnen de schoot van het niet-gouvernementeel overlegcomité (NGSOC) een subcomité om de format voor de programma's 2022-2026 in overleg voor te bereiden. Begin november kon de programmaformat aan de leden ter beschikking worden gesteld. Naast een versie in het Nederlands en het Frans zorgden de federaties ook voor een versie in het Engels en het Spaans, zodat ngo's hun partners op het terrein actief konden betrekken. In december organiseerden we twee informatiesessies om de leden door alle hoofdstukken van het programmaformat te gidsen.

Hoewel de federaties steeds hamerden op vereenvoudiging en vernieuwing in de programmaformat, blijft het resultaat relatief dicht bij de format uit 2017 en is er van vereenvoudiging en vernieuwing nauwelijks sprake. De prominentere plaats voor de integratie van de SDG's en de achterliggende principes is wel een belangrijk verschil met de format uit 2017.

“Het programmaformat voor 2022-2026 getuigt helaas van weinig vernieuwing of administratieve vereenvoudiging. De SDG's krijgen wel een prominentere plaats dan in 2017.”

Twee werven waren eind 2020 nog niet afgeklopt: de format om de budgetaanvraag in te dienen en de wijze waarop het programma ingediend moet worden. DGD startte wel de aanbesteding om een digitaal indieningsplatform te ontwikkelen, maar deze zou pas in 2021 klaar zijn. Indien deze digitale format niet tijdig klaar is, worden de programma's gewoon via het DGD-extranet ingediend.

In 2021 richten de federaties hun werkzaamheden op de ondersteuning van hun leden in de opmaak van hun programma's.

DE IMPACT VAN COVID-19

Uiteraard was de COVID-19-pandemie alom vertegenwoordigd in de debatten binnen ngo-federatie en met andere spelers. De COVID-19-pandemie had (en heeft nog steeds) een impact op de werking van de lidorganisaties, zowel organisatorisch en financieel als in de uitvoering van activiteiten.

Meteen werd er bij DGD op aangedrongen om zoveel mogelijk flexibiliteit toe te laten in de aanpassing van programma's en activiteiten en/of in de mate waarin ngo's en hun partners moeten bijdragen aan de strijd tegen de pandemie. Hoewel in het najaar van 2020 die impact nog niet helemaal ingeschat kon worden, bevroeg ngo-federatie haar leden met het oog op het bepleiten van compenserende of steunmaatregelen bij de overheid in de uitvoering van de lopende programma's en in de voorbereiding van de programma's 2022-2026.

“Uit onze enquête over de impact van Covid-19 blijkt een grote sectorale weerbaarheid, maar ook financiële kwetsbaarheid. De leden zagen hun inkomsten uit fondsenwerving met een vierde dalen.”

Uit deze enquête bleek eerst en vooral een grote sectorale weerbaarheid, maar eveneens een grote impact op de eigen middelen en de noodzaak om snel bij te sturen en wendbaar te zijn bij de uitvoering van de programma's. Campagnes moesten plots online doorgaan, face-to-face fondsenwerving kon niet meer en zowel particulieren als bedrijven handelden naar de heersende economische onzekerheid. Zo werd de sector sterk getroffen in zijn private fondsenwerving, die, geëxtrapoleerd voor de sector, meer dan een vierde lager lag dan in 2019. Zo goed als alle organisaties werden bovendien genoodzaakt activiteit uit te stellen, af te lasten of op alternatieve manieren te organiseren. Dit leidde tot belangrijke budgettaire verschuivingen, vooral binnen de

werkingskosten. Wij pleitten bijgevolg voor uitzonderlijke versoepelingen rond de mede-financieringsregels en formuleerden een eerste generieke vraag om flexibel om te springen met bepaalde subsidiëringsprincipes. Deze eerder generieke aandachtspunten zullen in 2021 verder uitgediept en geconcretiseerd worden.

BESTUURSMANDAAT IN VEF

Sinds juni 2020 heeft directeur Arnout Justaert, op vraag van de Raad van Bestuur van ngo-federatie, een mandaat opgenomen als bestuurder van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF). Bedoeling is om de VEF te versterken en de belangen van de leden van de federatie te bewaken binnen de werking en initiatieven van de VEF.

Een van de belangrijkste verwezenlijkingen van de VEF in 2020 is ongetwijfeld de lobby rond de impact van COVID-19, zoals de fiscale aftrek van 60% voor giften en het opstellen van een protocol om face-to-face fondsenwerving mogelijk te maken volgens sanitaire en veiligheidsvoorschriften.

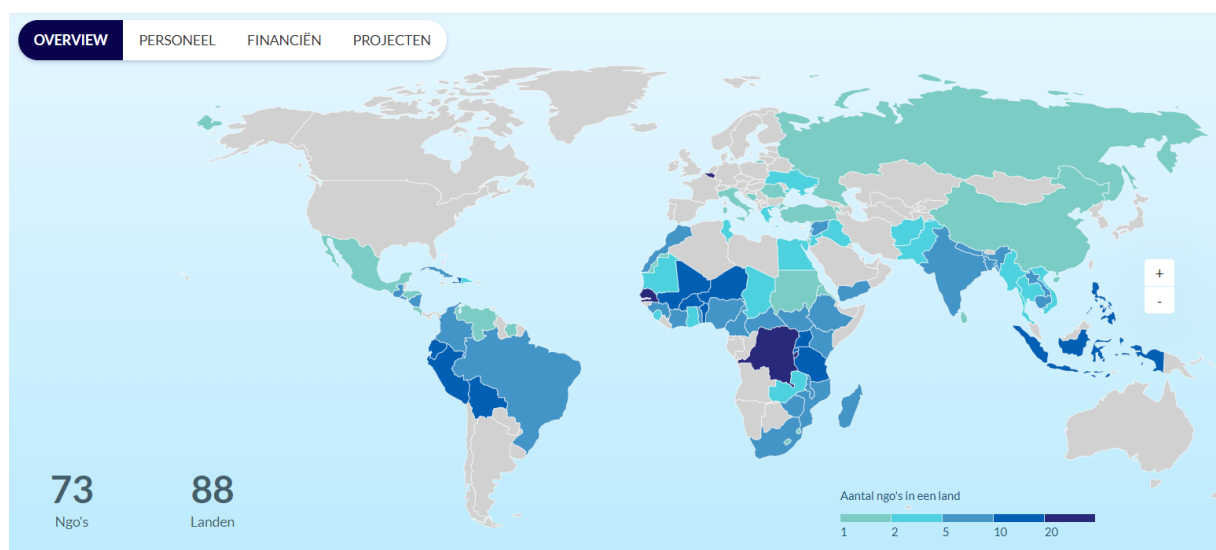

3. TRANSPARANTIE

Als sector willen we open communiceren over onze werking en interventies, zodat politiek en publiek een inzicht krijgen over waaraan en hoe hun subsidies en giften door CMO's worden besteed.

NGOOPENBOEK

De gegevens over de interventies worden uit IATI opgehaald via de tool X-bank, waarvoor de CMO's jaarlijks de gegevens van het afgelopen jaar (-1) invullen tussen 15 juni en begin september van het huidige jaar (0). In september volgt dan telkens een visualisatie van alle gegevens van dat afgelopen jaar – die de gegevens van jaar -2 overschrijven.

Publiek toegankelijk, communicatie naar onze leden

In 2019 was de tool nog niet toegankelijk, hij werd nog volop ontworpen in samenwerking met een extern bureau. In april 2020 was het dan zover: NGO-Openboek werd in een beta-versie publiek toegankelijk gesteld. Dat betekent dat de tool al wel open werd gesteld voor het publiek, maar met voorlopige en nog niet geheel vervulde gegevens. Er werd in 2020 dan ook enkel naar onze eigen leden over gecommuniceerd.

Door de tool al open te stellen, konden we bij onze leden feedback verzamelen, om hem zo nog verder te verfijnen voor er naar pers en publiek over zou worden gecommuniceerd. Ook gaf dit de leden tijd om de vereiste data meer volledig in te vullen – en om te zien hoe ontbrekende gegevens ook voor ‘lege’ grafieken in NGO-Openboek zorgden. De noodzaak om X-bank tijdig in te vullen, werd op die manier zichtbaarder.

De CMO's hadden namelijk nog niet de gewoonte ontwikkeld om alle gegevens tijdig of volledig in te vullen. Daarnaast dient toegegeven dat niet alle velden in X-bank even begrijpelijk zijn en in de praktijk ook meer moet worden ingevuld dan uiteindelijk wordt gevisualiseerd. Een aantal CMO's ervaren dit als een administratieve last.

Interactieve tool

Hoe dan ook ontwierpen we een mooie tool die heel interactief is opgevat. Je kunt als gebruiker data filteren op ngo, land en sector of een combinatie daarvan, en binnen die filter grafieken en tabellen raadplegen over financiën, personeel of interventies van de ngo's. Het gaat om data van alle erkende Belgische CMO's.

In maart en juni organiseerden we feedbacksessies met de leden over de tool, zodat we op basis van hun input NGO-Openboek verder konden verfijnen. In deze sessies werd ook toelichting gegeven over X-bank en welke velden van toepassing waren voor NGO-Openboek. Naar jaarlijkse gewoonte organiseerden we ook IATI-vormingen.

Aanpassingen in 2021

In 2021 zal over NGO-Openboek ook naar stakeholders binnen en buiten de sector en naar politiek, pers en publiek worden gecommuniceerd. Intussen werken we verder aan de vereenvoudiging van X-bank en maken we mogelijk dat ook niet-DGD-gesubsidieerde projecten in NGO-Openboek worden weergegeven. We gaan verder bij de leden na of NGO-Openboek in zijn huidige vorm aan de verwachtingen voldoet.

4. INTEGRITEIT

Sinds enkele jaren zet de ngo-sector integriteit bovenaan de agenda. In 2018 werd een integriteitscharter opgesteld. In de BAG integriteit hebben we sindsdien de implementatie van het integriteitscharter continu verzekerd. Actuele noden bij onze leden werden vertaald in concrete ondersteuning via vorming en opleiding, uitwisselingen tussen de leden en meer.

Eerlijke en morele werking

Ook in 2020 hebben onze leden een sterker integriteitsbeleid uitgewerkt en concreet toepasbare instrumenten. Daardoor voldoen we als sector niet enkel aan het charter, maar denken we vooral aan potentiële slachtoffers van integriteitsschendingen. Er zijn veel organisaties actief in een groot aantal partnerlanden over de hele wereld en die werken ook met kwetsbare groepen. Door nadruk te blijven leggen op integriteit dragen we bij tot het bevorderen van een eerlijke en morele werking over de hele lijn van de sector, wereldwijd.

Omgaan met klachten en meldingen

Het is niet en zal nooit mogelijk zijn om integriteitsschendingen volledig te voorkomen of verhinderen. Nultolerantie gaat dan ook niet over het voorkomen van schendingen, maar wel op hoe de organisatie met de klacht of melding om gaat. Dát is de uitdaging van de sector, de BAG Integriteit en al onze leden.

Daarom zetten we al sinds lange tijd in op een preventief en repressief integriteitsbeleid. Door de sterke inzet en uitwisselingen in 2020 hebben nagenoeg alle ngo's een objectief en onafhankelijk meldpunt voor klachten. Ze werken met onderbouwde en aangepaste klachtenprocedures en de klachtenbeheerders hebben een vierdaagse opleiding gekregen.

De BAG Integriteit kwam het afgelopen jaar drie keer samen, waarbij 37 deelnemers uitwisselden en ondersteund werden in hun integriteitswerking. Er werden twee vormingen georganiseerd: een vorming over de basis van een goede integriteitswerking en een opleiding voor het behandelen van klachten. Er werden 42 meldpunten voor klachten opgericht die werden verzameld door de federaties en ondergebracht in een voorlopige versie van een gecentraliseerde meldpagina.

Integriteitscharter als basis van nieuwe wet

Op politiek vlak werd een wetswijziging gestemd en goedgekeurd in het federaal parlement waardoor integriteit formeel werd ingeschreven in de wet op Ontwikkelingssamenwerking. Die wetswijziging maakt van het Integriteitscharter een wettelijke verplichting voor elke erkende ngo en maakt melding van een centraal meldpunt voor klachten of schendingen. Er wordt later beslist in welke schoot dat meldpunt wordt gelegd.

In 2021 zal de nadruk liggen de uitvoering van en conformiteit aan die recente wetswijziging. De federaties werken hiervoor samen met DGD, Bio, Enabel en medewerkers van het kabinet in de taskforce integriteit. Van daaruit koppelen we dit terug aan de BAG Integriteit en helpen we onze leden om het nodige te doen.

Eén belangrijk principe moet echter steeds duidelijk zijn bij de huidige en eventuele toekomstige wetswijzigingen: de verantwoordelijkheid van de organisatie moet duidelijk onderscheiden zijn van die van het individu dat een integriteitsschending begaat. Wat allesbehalve betekent dat we als organisaties de kop in het zand mogen steken.

5. SYNERGIE EN COMPLEMENTARITEIT

Zowel de huidige als de vorige minister van Ontwikkelingssamenwerking hecht veel belang aan synergie en complementariteit in het werk van ngo's. We moeten efficiënt omgaan met de middelen, dus dat betekent dat we zo weinig dubbel werk mogen leveren en zoveel mogelijk elkaar moeten ondersteunen. Het is de doelstelling van de GSK's of Gemeenschappelijke Strategische Kaders en gebeurt ook in de Gemeenschappelijke programma's die ngo's inleveren.

GSK's

Ontwikkelingssamenwerking werkt als een langetermijninvestering waarvan je niet onmiddellijk resultaat ziet. De Belgische overheid vraagt dus dat de CMO's een gezamenlijke analyse te maken van het land waarin (of het thema waarop) ze werken, en regelmatig rond de tafel te gaan zitten voor een strategische dialoog. Ze zoeken dan naar meer synergie of complementariteit in hun acties. Het werken binnen deze gemeenschappelijke strategische kaders hoort dus bij de voorwaarden om subsidies te ontvangen van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking voor een meerjarenprogramma.

Het potentieel om beter te doen is groot. Samenwerken vergt veel tijd en inzet in gezamenlijk overleg, maar kan op termijn wel leiden tot meer impact.

De referenten van de GSK's 2017-2021 werden in 2020 ondersteund door:

- onze aanwezigheid op de strategische dialogen op vraag van de leden;
- financiële tegemoetkoming voor 2 leerprojecten aangevraagd door referenten van de GSK's België en Benin.

Het thema voor de GSK België werd 'de rol van het Zuiden in het werk van CMO's in het Noorden'. Het thema voor de GSK Benin luidde 'Opleidingen rond milieu en klimaatverandering en in het bijzonder de integratie van milieuvraagstukken in de projectcyclus'.

GSK-evaluatie

Eind januari 2020 werd ook het rapport van de GSK-evaluatie (ingevoerd in het KB van 11 september 2016) ingediend met als doel de strategische reflectie over de nieuwe cyclus van GSK in 2022-2026 te voeden.

De voornaamste vaststellingen zijn:

- het GSK-instrument werd in het algemeen niet negatief beoordeeld maar voelde wel 'artificieel' aan (o.a. Belgo-Belgische oefening).
- het GSK-instrument heeft ervoor gezorgd dat CMO's elkaar beter hebben leren kennen.
- voorzichtige start van collectief leren
- synergie en complementariteit vragen meer tijd (diversiteit, keuze, vertrouwen).
- coördinatie en overleg tussen CMO's in geografische GSK's is voornamelijk operationeel, in thematische GSK operationeel én strategisch.

Voor de nieuwe GSK's 2022-2026 werd een nieuw vademecum uitgewerkt dat de kwaliteit van de nieuwe GSK's moet garanderen. Het vademecum houdt rekening met de geleerde lessen en de voornaamste aanbevelingen uit de GSK-evaluatie alsook met de response van het management hierop.

Eind augustus werd de lijst van 30 Gemeenschappelijke Strategische Kaders (GSK's) goedgekeurd door de Raden van Bestuur van ngo-federatie en ACODEV en het ledenoverleg van Fiabel.

“Synergie en complementariteit worden nog te vaak gezien als een doel op zich in het kader van de GSK’s. Die kunnen echter even goed buiten de GSK’s tot stand komen.”

Gemeenschappelijke programma’s

Sinds 2017 kunnen ANGS samen een vijfjarenprogramma indienen bij DGD. Deze gemeenschappelijke programma’s kaderen in de ambitie van de sector en de overheid om samenwerking tussen de ANGS te stimuleren en te versterken of bestaande samenwerkingsverbanden te formaliseren. Voor de periode 2017-2021 hebben 34 van ANGS (waarvan 17 leden van ngo-federatie) zich geëngageerd om samen te werken in 12 gemeenschappelijke programma’s.

In 2020 werd een ‘Transversale analyse van samenwerking in gemeenschappelijke programma’s’ uitgevoerd. De nieuwe programmacycclus 2022-2026 werd dan ook deels op basis van de geleerde lessen uit deze analyse voorbereid.

De federaties waakten erover dat het nieuwe programmaformat doorgelicht werd met oog voor de implicaties op gemeenschappelijk programma’s. Geïnteresseerde organisaties werden ook actief begeleid als ze (een) partner(s) zochten en (nieuwe) samenwerkingsverbanden uitwerkten.

6. PLANNING, MONITORING, EVALUATIE

Planning

Wat betreft de planning werden de leden in 2020 ondersteund in de thema’s die geïdentificeerd werden door het platform M&E: voorbereiding morele verantwoording 2019, lessons learned van mid-term evaluaties, impact Covid-19 op M&E en nieuw programmaschema voorbereiden met een FAQ-module (waarin de leden vragen konden stellen die door DGD werden beantwoord en die door de federaties in een FAQ werden gepresenteerd).

De ToC-basisgids werd vertaald in het Engels en het Spaans op vraag van de leden. Er werden verschillende sessies (4) over ToC georganiseerd en een nieuwe gids voor gevorderden werd ontwikkeld door South Research ter voorbereiding van de nieuwe programma’s 22-26.

Monitoring

De ToR (terms of reference) van het MEAL-traject werden opgesteld op basis van feedback gegeven door de leden en werden ook gepubliceerd. Een stuurcomité valideerde deze ToR en DGD gaf zijn goedkeuring.

Doelstellingen van dit MEAL traject zijn:

- Inzicht te versterken in hoe de veranderingstheorie, de interventies en MEAL-systemen beter op elkaar afgestemd kunnen worden
- Ondersteunen van leden bij concrete vragen over hun MEAL systeem
- Ondersteunen van leden in de ontwikkeling van een praktisch en duidelijk MEAL-actieplan op korte en middellange termijn.

In het kader van dit traject zullen in 2021 ook trainingen over wereldburgerschap en beleidsbeïnvloeding aan bod komen.

Verder nam de federatie deel aan twee internationale webinars over de gevolgen van Covid-19 op M&E. We deelden die informatie en bespraken ze tijdens een M&E-platform.

Evaluaties

Traject Impactevaluaties

In het kader van de toegenomen aandacht voor het impactniveau, voert de federatie in samenwerking met DGD en de Dienst Bijzondere Evaluatie (DBE) een leertraject uit over impactevaluaties.

Via dit traject wordt een studie uitgevoerd van 5 interventies, tijdens de realisatie van deze interventies (2017-2021). Elke studie bestaat dus uit een baselinestudie, een tussentijdse evaluatie en een eindevaluatie. Dit moet een betere meting mogelijk maken van de werkelijke bijdrage van de interventies met behulp van een aangepaste en constante evaluatiemethode gedurende de duur van elke interventie. Dit levert uiteraard voordelen op: de betrokken organisaties kunnen elementen van de studie meteen integreren in de monitoring.

In de eerste fase (april tot juni 2017) werkte bureau Syspons de methodologieën uit voor de evaluaties van de verschillende geselecteerde interventies. In een tweede fase (najaar 2017 tot maart 2022) voeren andere bureaus de evaluaties uit (op basis van de uitgewerkte methodologieën door Syspons) met drie meetmomenten: baseline, mid-term en het einde van de interventie.

In 2020 werd binnen dit traject een leerevent georganiseerd. Het programma voorzag in 3 parallele sessies (presentaties en Q&A) waarbij gefocust werd op de lessen vanuit elke specifieke evaluatie met het betrokken evaluatieteam en ngo's/institutionele actor. Er werd ook een plenaire sessie gefaciliteerd door Syspons waarin het deze lessen samenbracht en besprak met de ganse groep.

De tussentijdse of mid-termevaluaties werden opgevolgd als onderdeel van morele verantwoording. De geleerde lessen werden in de M&E-platforms besproken en ook via de nieuwsbrief en de website van de federatie gedeeld.

Geleerde lessen uit mid-termevaluaties

- Budgettaire niet veel ruimte voor een gedegen evaluatie
- Timing: vroeg genoeg beginnen is geen overbodige luxe, maar datacollectie pas doen als de uitvoering van de interventie genoeg gevorderd is. Bij de planning dient men goed rekening te houden met het verschil tussen de gemiddelde duur voor de uitvoering van de evaluaties an sich en voor de gemiddelde duur van het ganse evaluatieproces (van lancering ToR tot publicatie van Management Response (MR)).
- Ofschoon mid-term evaluaties intern mogen uitgevoerd worden, heeft een kleine minderheid van de respondenten gewerkt met interne evaluaties begeleid door een externe evaluator. Ervaringen werden gedeeld binnen het M&E platform.
- Aandachtspunt: niet alle organisaties hebben voldaan aan de wettelijke verplichting om:
 - ✓ de rapporten én Management Respons (MR) te publiceren op de website of binnen de wettelijke termijnen
 - ✓ een gegronde reden op te geven om rapporten geheel of gedeeltelijk vertrouwelijk te maken
- Van de respondenten gebruikte 30% geen MR-format. Format ter beschikking op de websites federaties.

Wat de voorbereiding voor de eindevaluaties betreft, werd er samen met DGD opgevolgd hoe best de OESO-DAC-criteria toe te passen voor de eindevaluaties. Ook werden er binnen het kader van de eindevaluaties lessen getrokken uit de mid-termevaluaties.

Geleerde lessen uit de mid-termevaluaties voor eindevaluaties

De overgrote meerderheid (89%) van de respondenten uit de enquête kampt met bezorgdheden over de eindevaluaties. De grootste zorgen zijn:

- Werklast: heel belangrijk dat organisaties lessen trekken uit deze ‘lichtere’ tussentijdse evaluatieoefening (selectie van outcomes en keuze van onderwerp) voor de zwaardere eindevaluatieoefening (alle outcomes en alle OESO-DAC-criteria (zelfs als gefocaliseerd). Dit moet goed ingecalculiseerd worden in de planning en de mobilisatie van menselijke en financiële middelen;
- Vinden van goede en beschikbare evaluatoren: een terechte bezorgdheid aangezien er op relatief korte tijd +/- 600 outcomes moeten geëvalueerd worden.
- Timing zou problematisch kunnen worden op twee niveaus:
 - ✓ Tijdrovend karakter van de oefening rekening houdend met feit dat alle outcomes en alle criteria (gefocaliseerd) aan bod moeten komen in de eindevaluatie.
 - ✓ Weinig leerperspectief voor nieuwe programma's gezien deze al moeten ingediend zijn vooraleer de eindevaluatie afgewerkt is.
- Budget: zoals eerder gesteld in de analyse blijkt duidelijk dat voor heel wat respondenten het overblijvend budget te krap is voor een diepgaande eindevaluatie.
- ECB-certificering werd opgevolgd en verschillende leden werden gecoacht ter voorbereiding van hun certificatie.

Morele verantwoording

Voor de morele verantwoording via IATI is de gids geactualiseerd. Vormingen voor de leden rond IATI en Aidstream werden georganiseerd. Voorbereiding morele verantwoording 2020 werd opgestart en met het subcomité morele verantwoording werden de indicatoren besproken.

Binnen de gegroepeerde aanpak werden zowel het proces als de gevolgde methode in samenspraak met DGD vereenvoudigd.

“De verantwoording via performantiescores en IATI levert DGD misschien wel té weinig informatie op over wat de ngo's effectief bereiken met hun interventies.”

7. FINANCIËN

In het platform Financiën werd gewerkt rond een beter begrip rond het regelgevend kader en werd gezocht naar sectorale standpunten over specifieke thema's.

DGD-subsidies

Een regering in lopende zaken noopte tot een jaarlijkse schuldvordering in 3 schijven, wat het belang van snelle uitbetaling verhoogde om de leden niet in liquiditeitsproblemen te brengen. Deze uitbetalingen werden dan ook heel systematisch opgevolgd en problemen werden aangekaart bij DGD.

Er werd getimmerd aan een gezamenlijk begrip en standpunt over de jaarlijkse controles van DGD. Deze zijn aanzienlijk vertraagd, waardoor het leeraspect ervan in het gedrang komt, en bovendien gebeuren deze niet altijd conform het wetgevend kader omschreven in het KB van 2016. Het platform Financiën liet toe hier een beter begrip rond op te bouwen, en voorzag ngo-federatie van de nodige legitimiteit dit standpunt beter te bepleiten in het NGSOC en in zijn subcomité Financiën. Dit dossier zal ook in 2021 hoog op de agenda van het platform blijven staan.

“De jaarlijkse controles van DGD zijn aanzienlijk vertraagd. Dit leidt tot rechtsonzekerheid en brengt het leeraspect in het gedrang. Ngo-federatie bracht dit aan in het NGSOC. Als de regelgeving gerespecteerd wordt, kunnen er geen controles meer gebeuren voor de jaren 2017 en binnenkort 2018.”

Ter voorbereiding van de vijfjarenprogramma's van 2022-2026, werd er ook een argumentatie opgebouwd om snel duidelijkheid te vragen rond welke budgettabellen hiervoor te gebruiken. Deze argumentatie onderbouwde de tussenkomsten van ngo-federatie op het NGSOC en zijn subcomité Financiën.

Impact van Covid-19 op financiën

Op vraag van de raad van bestuur nam ngo-federatie in oktober een enquête af bij de leden, die peilde naar de impact van de Covid-19-pandemie op de sector. De nadruk lag op de financiële impact, maar de disruptieve effecten op activiteiten, personeel en de lange termijnwerking van leden & partners werden ook in kaart gebracht. De belangrijkste conclusies waren een duidelijke daling van de eigen middelen, door een grote duik van private giften en de giften van bedrijven, en het verstoorde karakter van de activiteiten, met grote verschuivingen binnen de werkingsbudgetten tot gevolg. De vraag naar flexibiliteit rond de cofinanciering en uitgavenpatronen klonk dan ook zeer duidelijk, en werd eveneens cijfermatig onderbouwd in de argumentatie naar de administratie en het kabinet toe.

Er werd verder ook uitgewisseld over technische thema's, zoals welke wisselkoersmodellen er bestaan in de sector, de BTW-wetgeving en het gebruik van internationale betaalplatformen.

Platform Financiën

Het platform Financiën kwam 4 keer samen. Een eerste keer in maart, vervolgens in mei, dan in oktober en ten slotte in december. Er waren telkens tussen 20 en 25 leden vertegenwoordigd.

Het subcomité Financiën verzamelde eveneens 4 keer (maart, april, juli en september) en bracht de federaties en vertegenwoordigers van DGD bij mekaar.

Doelen voor 2021

Het doel van het platform Financiën voor 2021 zal liggen in de goede afhandeling van de programma's 2017-2021, met aandacht voor budgetwijzigingen en provisioneringen voor eindevaluaties. Ook de impact van de Covid-crisis zal blijvend gemonitord worden met geüpdatete bevragingen die zich richten op de financiële impact bij de leden. Ook het controledossier zal blijvend op de agenda staan, met als doel een oplossing te vinden samen met de administratie voor het probleem van de vertragingen en de willekeur bij controles te verhelpen en blijvend te vermijden in de toekomst. We willen ook stappen zetten op het vlak van fondsendiversificatie, door de regelgeving van andere donoren (in het bijzonder de EU) onder de loop te nemen om zo beter in staat te zijn opportuniteiten te benutten.

Beleidsaanbevelingen vanuit het platform

Vanuit het Platform vragen we meer aandacht voor de timing van uitvoering van administratieve taken en de rechtszekerheid die daarmee gepaard gaat. Het is voor onze leden niet alleen belangrijk lessen te kunnen trekken uit een controle, het is even belangrijk dit binnen een bepaalde termijn te kunnen doen. De wetgeving is ook met dat doel opgesteld.

“Zekerheid en tijdigheid zijn belangrijk. Werken onder tijdsdruk heeft een nefaste impact op principiële thema's als gelijkwaardigheid van partnerschappen en ontkokering.”

Hetzelfde geldt voor de budgettabellen van de nieuwe programma's. Er is veel pragmatisme onder de leden in verband met de inhoud, maar zekerheid en tijdigheid zijn minstens even belangrijk. Werken onder tijdsdruk heeft een nefaste impact op principiële thema's als gelijkwaardigheid van partnerschappen en ontkokering.

Dit sluit aan bij de administratieve vereenvoudiging die de wij als sector-federatie altijd verdedigen.

8. HUMANITAIRE HULP

Via het Platform Humanitaire Hulp brengen ngo-federatie en ACODEV hun humanitaire leden samen om informatie uit te wisselen, standpunten te bepalen ten aanzien van de Belgische overheid en acute crisissituaties te bespreken.

Covid-19

In 2020 was de COVID-19_pandemie zo'n acute crisissituatie, die de werking van humanitaire ngo's grondig dooreen schudde. De federaties faciliteerden in de periode april-mei drie bijeenkomsten van het Platform specifiek gericht op het uitwisselen rond de impact van COVID-19 op humanitair werk. De federaties en het Platform pleitten voor bijkomende financiering voor ngo's om de pandemie te bestrijden in de partnerlanden van de Belgische humanitaire hulp. Dit resulteerde in een gezamenlijke projectoproep voor humanitaire respons op de COVID-19 crisis gelanceerd in juni door DGD - D5.1 (directie humanitaire hulp binnen DGD).

BAHIA

7 Belgische humanitaire ngo's werkten gedurende de zomer 2020 samen aan een gezamenlijk projectvoorstel, gefaciliteerd door de federaties. Het project met als titel *'Agile response by the Belgian Alliance for Humanitarian International Action (BAHIA) to control the spread of COVID-19 and mitigate its multi-dimensional effects on humanitarian crises'* werd goedgekeurd door de minister voor een budget van 6 miljoen euro en ging op 1 december van start voor een periode van 12 maanden.

Het is een pilootproject waarin DGD in overleg met de federaties en BAHIA nieuwe manieren van werken wil exploreren, met name op vlak van meer flexibele financiering voor humanitaire ngo's.

Nexus-werkgroep

De nexus ontwikkeling-humanitaire hulp-vrede staat al een tijdje hoog op de internationale agenda. Ook minister Kitir verwees ernaar in haar beleidsverklaring. Om uit onze silo's te breken, startten de federaties in 2020 een werkgroep nexus, bestaande uit ngo's voor ontwikkelingssamenwerking, humanitaire ngo's, vertegenwoordigers van DGD (zowel DGEO als D5), Enabel en Belgische ambassades.

24 deelnemers waren aanwezig op de eerste online bijeenkomst in december. De werkgroep formuleerde een aantal prioriteiten, waaronder het verkennen van welke financieringsmechanismen een nexus-aanpak kunnen faciliteren. We plannen in 2021 één bijeenkomst per trimester, waarin we telkens op een praktisch aspect van de nexus inzoomen.

9. EXPATS EN VliegREIZEN

Expats

Ontwikkelingssamenwerking en expats (voorheen *coöperanten*) gaan al sinds vele jaren hand in hand. De federaties bieden daarbij de noodzakelijke ondersteuning zowel op operationeel vlak als op inhoudelijk vlak, waarbij wordt gekeken hoe we het uitzendbeleid van de organisaties op een toekomstbestendige manier mee kunnen vormgeven.

Impact van Covid-19

In de eerste helft van 2020 stond de expatwerking op z'n kop. De federaties zorgden voor een uitwisselingsplatform over de impact van corona op repatriëringen, verzekeringen etc. Daarbij fungeerden we als noodzakelijke link tussen o.a. DGD, Pegasus en onze leden waarbij we in alle nodige informatie voorzagen.

Verschuiving naar lokaal personeel?

In de tweede helft van het jaar werd er nagedacht over de evolutie van de werking met expats. Kunnen we de logica volgen van de vorige eeuw en in dezelfde lijn expats uitscharen naar partnerlanden? Natuurlijk niet. Onder andere uit het Toekomsttraject2030 is gebleken dat organisaties moeten nadenken over het waarom en het hoe van hun expatwerking.

Daarbij is een verschuiving op te merken waarbij het uitzendbeleid een andere invulling krijgt en Europese expats plaats maken voor lokaal aangeworven personeel. Zo'n verschuiving is al geruime tijd op te merken bij verschillende organisaties en de federaties stimuleerden deze overgang en boden een discussieplatform. We hebben een ontwerptekst opgesteld om een toekomstvisie op het uitzendbeleid uit te werken.

Als gevolg zijn onze leden versterkt in hun uitzendbeleid door het uitwisselen van ervaringen en delen van inzichten. Dat leidt dan weer tot een sector waarbij ngo's een modern, duurzaam en toekomstbestendig uitzendbeleid hanteren waarbij expatwerking, toekomstvisie en lokalisatie perfect op elkaar zijn afgestemd.

BAG Expats

In de BAG Coöperanten werden ook vaste onderwerpen behandeld zoals (overzeese) sociale zekerheid, fiscaliteit en toegang tot de tijdelijke werkloosheid na repatriëring. In 2020 kwam de BAG Coöperanten vier keer samen met 27 deelnemers, waarbij ook Pegasus vzw aanwezig was, het sociaal secretariaat voor expats. Daarnaast werden er ook enkele ad-hoc-vergaderingen gepland in het licht van de coronacrisis.

In 2021 zullen we de evolutie naar een toekomstbestendige coöperantenwerking blijven opvolgen en stimuleren. Daarbij moet wel sterk benadrukt worden dat een duidelijk en toereikend sociaalrechtelijk kader absoluut noodzakelijk blijft – denk aan overzeese sociale zekerheid, fiscaliteit en werkloosheidstoegang.

VliegREIZEN

In 2020 werd de procedure afgerond van de samenaankoop voor dienstreizen per vliegtuig. Onze leden kunnen aan gunstige, flexibele voorwaarden vliegREIZEN boeken bij Uniglobe Robins Travel. Door deze procedure vervallen eventuele verplichtingen voortvloeiende uit de wetgeving overheidsopdrachten. In 2020 werden door meer dan 40 organisaties vliegREIZEN geboekt voor een totale waarde van meer dan 300 000 euro. Een heel nuttige en efficiënte procedure dus, waardoor onze leden sterk ontlast zijn van wettelijke verplichtingen.

10. INTERNE WERKING

Tussentijdse evaluatie belangenbehartiging

In 2019 startten we de tussentijdse evaluatie van het technisch en financieel dossier van de federaties. We kozen er voor om die evaluatie te concentreren op de belangenbehartiging door de federatie(s). In 2020 bespraken we de resultaten van deze evaluatie meermaals op het bestuur, formuleerden we bijkomende aanbevelingen om de strategische belangenbehartiging te versterken en werd een management respons aangenomen door het bestuur.

“Uit de managementrespons leren we dat we de strategische competenties in belangenbehartiging binnen het secretariaat dienen te versterken. We zullen ook voor een nauwere betrokkenheid van de leden zorgen.”

Om de management respons van het bestuur te implementeren, zullen we de strategische competenties van het secretariaat versterken en een nauwere betrokkenheid en kennis van de realiteit van de leden garanderen. Ook de coördinatie tussen de verschillende federaties en met de koepels rond strategische belangenbehartiging wordt versterkt.

Integriteit

Elk jaar proberen we een aantal beleidsdomeinen over de werking van het secretariaat van ngo-federatie onder de loep te nemen en te verbeteren. In 2020 hebben we het integriteitsbeleid, van toepassing voor het secretariaat van de federatie op punt gesteld, met inbegrip van een meldpunt en een klachtenprocedure. De raad van bestuur valideerde dit beleid in mei 2020.

Hoe passen we dit toe?

- Jaarlijkse interactieve vorming van het personeel om dit beleid te socialiseren en om open te spreken rond integriteitsrisico's.
- Terugkerend agendapunt op de jaarlijkse functioneringsgesprekken.

In 2020 ontvingen we geen klachten rond mogelijke integriteitsschendingen.

Werking onder COVID-19

Zoals bij alle organisaties het geval was, zorgde de COVID-19 pandemie voor een drastische aanpassingen aan onze werking. Na een korte aarzeling over de draagwijdte en duur van deze pandemie hebben we onze werkzaamheden redelijk snel digitaal verder gezet. Vormingen, platformen en beleidsgroepen, uitwisselingssessies en andere activiteiten werden allemaal digitaal georganiseerd. En hoewel dit een minder interactieve dynamiek met zich mee brengt, zijn we er in geslaagd om de continuïteit in onze werkzaamheden te verzekeren. Met dank aan flexibiliteit en begrip van alle kanten.

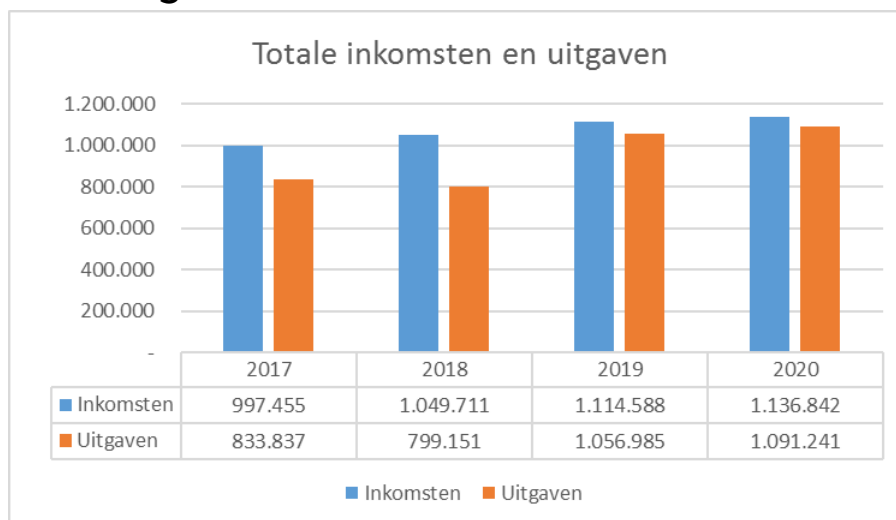
Personeelswissels

Ook in 2020 voerden we een aantal personeelswissels door. Daarbij kozen we er uitdrukkelijk voor om twee expertisedomeinen aan te trekken om de belangenbehartiging, kwaliteitsverbetering en dienstverlening voor de leden te versterken, meer bepaald op het juridische vlak en inzake financieel beheer.

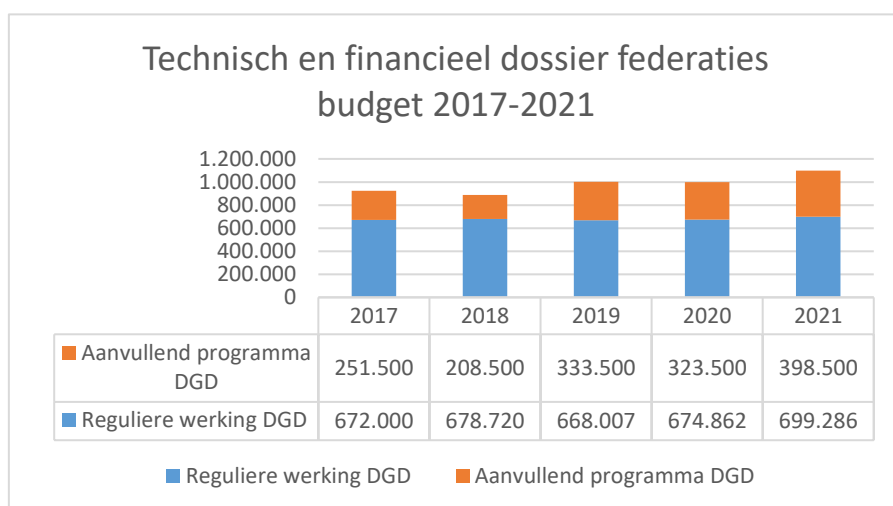
“Personeelsverloop is een uitdaging voor vele ngo's, ook voor de federatie. Het is essentieel dat de nodige expertise aanwezig is op het secretariaat en dat de leden weten dat ze met hun vragen bij het secretariaat terecht kunnen.”

Financieel verslag

Inkomsten & uitgaven

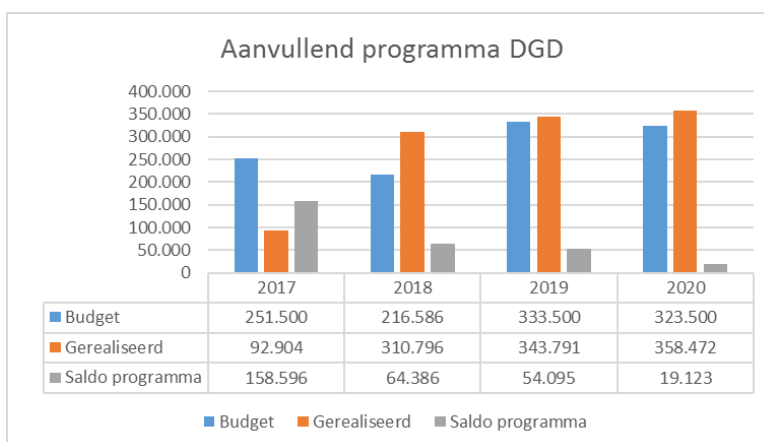

Technisch en financieel dossier federaties

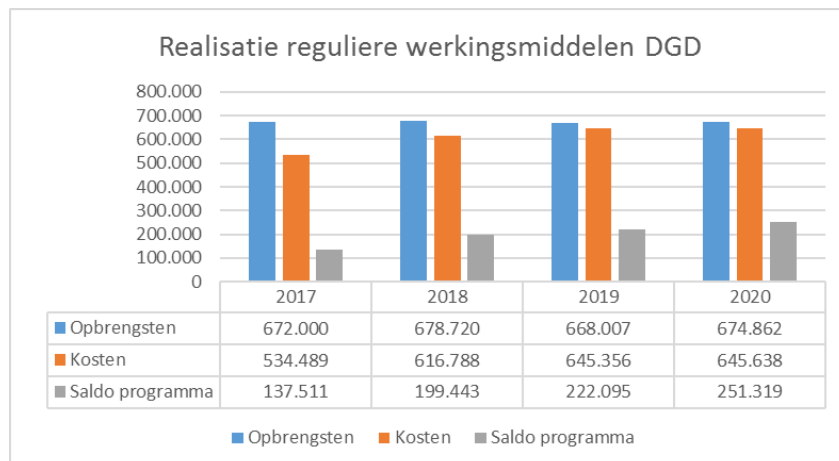

Voor de uitvoering van het technisch en financieel dossier 2017-2021 ontvangt ngo-federatie medefinanciering van DGD voor de reguliere werkingskosten van het secretariaat en voor de uitvoering van een programma ter ondersteuning van de leden (aanvullende werkmiddelen).

De middelen voor de uitvoering van het programma ter ondersteuning van de leden bedroegen in 2020 **€323.500**. De uitvoering van dit programma verloopt in grote mate volgens plan en de uitgavenstaat dus ook. Een belangrijk aandeel van deze middelen wordt ingezet voor de uitvoering van impactevaluaties bij leden. Daarnaast werd in 2020 ook sterk ingezet op de ondersteuning van de leden in synergie, complementariteit en collectief leren, meer bepaald voor de opmaak van de GSK's 2022-2026.

De aanvullende werkingstoelage van DGD moet gezien worden in een vijfjarenprogramma-logica. Het totale saldo voor de aanvullende werkingstoelage bedraagt voor de resterende programmaperiode €19.123.

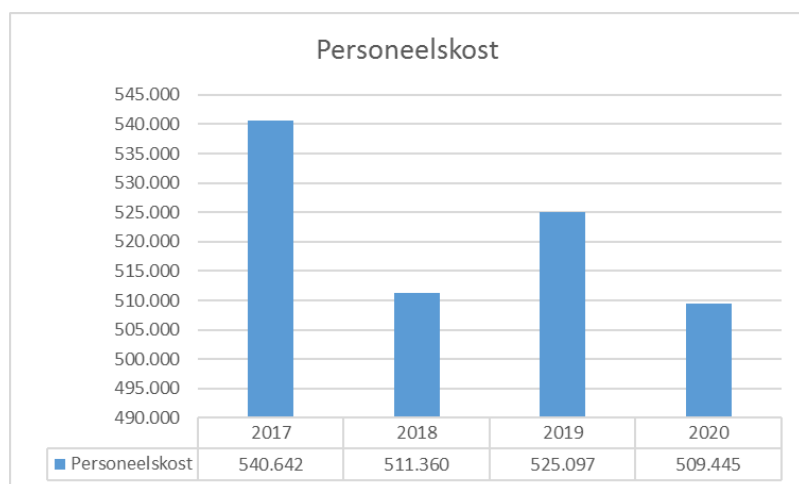
De reguliere werkingstoelage van DGD in 2020 bedroeg **€674.862**. De grootste uitgavenpost zijn de personeelskosten, die over de jaren heen stabiel blijven (zie onder). Ook hebben we in 2020 vanuit de reguliere werkingsmiddelen fors geïnvesteerd in de implementatie van het Toekomsttraject 2030 (ondersteuning van de verschillende werven) en in een

snelle realisatie van de vernieuwde ngo-openboek. De reguliere werkingstoelage van DGD moet net als de aanvullende werkingstoelage gezien worden in een vijfjarenprogramma-logica. Het saldo van 2020 bedraagt €29.224 en wordt samen met het saldo van de voorgaande programmajaren overgedragen naar de resterende programmaperiode 2020-2021. Het totale saldo voor de reguliere werkingstoelage bedraagt zo €251.319.

Om dit saldo optimaal te besteden, engageerde ngo-federatie in 2020 nieuwe medewerkers rond financieel beheer en juridische ondersteuning om het team en vooral de ondersteuning aan de leden te versterken en ondersteunen we ook financieel de implementatie van de werven van het Toekomsttraject 2030 bij de leden.

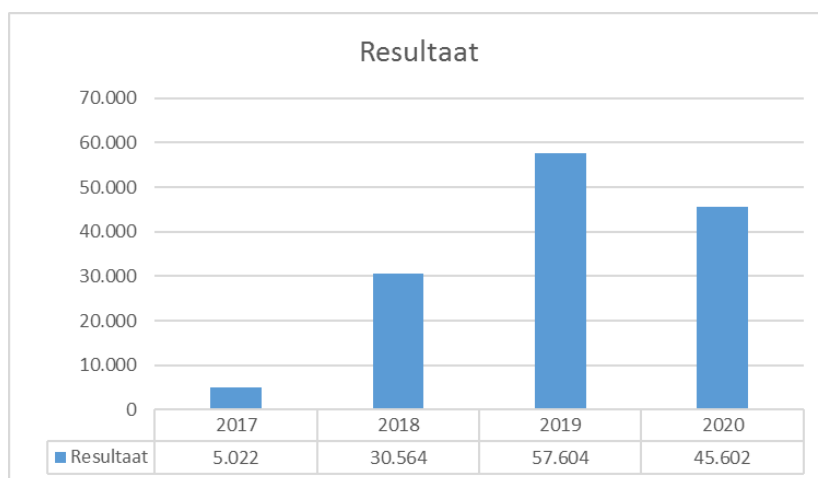
Personeelskost

De personeelskost van het secretariaat van ngo-federatie is de belangrijkste uitgavenpost van de reguliere werkingsmiddelen. Deze blijven over de jaren heen relatief stabiel. Ondanks de (opnieuw) vele personeelwissels hebben we steeds kunnen rekenen op gemotiveerd en professioneel personeel en hebben we op cruciale momenten ingezet op versterking van de ondersteuning naar de leden (bijvoorbeeld voor de opmaak van de GSK's 2022-2026).

Resultaat 2020

De saldo's van de aanvullende en reguliere werkingstoelagen van DGD worden overgedragen naar de resterende programmaperiode 2020-2021 en komen dus in het financieel resultaat 2020 op €0 te staan. Dat brengt het financieel resultaat van ngo-federatie voor het jaar 2020 op **€45.602**.

ngo federatie

Vlaamse federatie van ngo's voor ontwikkelingssamenwerking

GEWONE LEDEN

GEASSOCIEERDE LEDEN

